

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. martyre Petro Cubiculario.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

vidisti. Cumque ego tanto me veracius scribere, quanto incognitum facie, non autem incognitum lectione, sine vilo liuoris vel adulationis vitio retuliffem, respondit: Tu, sicut video, quod voluisti, fecisti: at ego quæ facere potero, non cessabo. Hæc dicens, lucernæ flammæ, cuius lumine fortè fruebar, prorsus extinxit. Et lychnum quidè totum extinguere non potuit, me tamen in tenebris constitutum ita perterruit, vt putarem me gladijs ab eo protinùs iugulari. Cum post paululum desperanti mihi beatus Gregorius, comitante secum dextrorsum reuerendè memoriè Papa Nicolao, sinistrorsum verò, sicut mihi videbatur, Petro suo diacono, multo lumine clarificatus apparuit, dicēs: Modicæ fidei, quare dubitasti? Cui dum ego priori pauore percussus, respondere non possèm, beneuolus mihi pater Nicolaus latèrem aduersarium post cortinam, quæ tunc meum lectulū circundabat, digito manifestans: Quia, inquit, hic inuidus lucernæ ipsius flammæ, quantum in se fuit, extinxit. Mox Gregorius manum diaconi, qua magnam facem tenere videbatur, arripiens, eiusque flammis os faciemque petulantis exurens, ad instar athiopis denigravit. Quæ exustione ab ore petulantis paruissima scintilla descendens, candentem tunicam dicto citiùs conflagrauit, sicque nigerrimus totus apparuit. Cumque diaconus diceret satis aduersarium denigratum, beatus Gregorius, Nos, ait, illum non denigrauimus, sed nigrum fuisse monstrauius. Deindè infortunium meum diuersis consolationibus exhortatus, abscessit. Et facem quidem secum derulit, sed tanto lumine locum, in quo dormiebam, re vera fulgentem dimisit, vt expergestus, pueros ante me dormiētes crebriùs inclamarem, nec antè quicquam sub graui sopore quoquomodò responderent aut surgere potuissent, quàm relictae lucis copia paulatim se subtrahens, penitè effluxisset. At de ijs Deus viderit. Ego tamè diuinæ spei fiducia roboratus, quia Gaudericus episcopus Veliternus exoptulat, ad Clementem Romanæ sedis antistitem, suffragante Domino, stylum conuertam: quatenus qui continuis infortunijs tenuatus, amicis meis, à quibus vrcunquè sustentor, meritum rependere nequeo, saltem verba, quæ valeo, minimè denegasse cognoscar.

Dæmon ex-
tinguit lu-
cernam.

Viso au-
thoris vitæ
huius.

ILLVSTRE MARTYRIVM S. PETRI, CVBICV-
LARIÏ DIOCLETIANI IMPERATORIS, EX EVSEBII
Cæsarensis Historiæ Ecclesiasticæ lib. 8. cap. 6. Interprete
Iohanne Christophorono.

X omnibus, qui vnquam vel apud Græcos, vel apud Bar-
baros propter animi magnitudinem illustres & hominum
sermone celebrati sunt, nullus cū diuinis & eximijs nostri
temporis martyribus, Dorotheo & suis sodalibus, Impe-
ratorum ministris, comparari potest: qui quidè cum sum-
mum honorem apud dominos adepti fuissent, & amore
essent apud illos liberis proprijs & ingenuis non inferio-
res, probra & afflictationes, pro pietate corporibus impo-
sitas, noua & multiplicia mortis genera contra ipsos excog-
itata, splendidiore reuerà existimârunt diuitias, quàm
gloriam, quàm delicias, quibus hominum vita soleat dif-
fluere. Mortem igitur vnus ex illorum numero, qualis fuerit, commemorare placet,
eamque lectoribus spectandam relinquere, vt indè, quæ reliquis etiam eius sodalibus
contigerint, animaduerti possit. Quidam illorum in ciuitate supra commemorata co-
ram Imperatoribus, quos diximus, in medium adducitur: qui cum iussus idolis immo-
lare, omninò recusaret, mandârunt nudum in sublime tolli, ac flagellis eousque toto
corpore dilaniari, quoad supplicio euictus, etiam animo inuito, quod erat imperatum,
prestaret. Sed vbi ista perpeffus, constans & immutabilis persisteret, de reliquo ossibus
eius iam carne denudatis, acetum sale permistum, in corporis membra cruciatu atte-
nuata & propè contabefacta, infuderunt. Atque vt istos dolores protriuerat, & veluti
pedibus conculcârât, indè craticula & ignis vnà in medium trahuntur, & reliquæ eius
corporis, tanquam carnes ad comedendum paratæ, ignis incendio, non raptim, vt bre-
uè è vita decedens, omni dolore liberaretur, sed paulatim absumptæ fuerunt. Neque
qui eum imposuerant in rogum, etiam post tor tamque grauiâ cruciamenta, ei vllum
respirandi locum dare in animo habebant, nisi priùs se ipsorū imperata facturum an-
nueret. Sed ille proposito suo mordicùs adhærescens, victor in tormentis animam ef-
flauit.

12. Martij.

Nicomediâ
dicit.

Petrus ca-
ditur atro-
citer.

Affatur in
craticula.

flavit. Tale vnus regionum famulorum martyrium extitit, appellatione sua (Petrus enim nominatus fuit) reuera dignum.

**SANCTI PATRIS NOSTRI THEOPHANIS,
QVI ET ISAACIVS DICTVS EST, VITA ATQVE**

laudatio, ex Simeone Metaphraſte.

12. Martij.
Elegas ſimi-
litudo.

Res geſta
ſanctorum
quid confe-
rant.

VAE mercatoribus, mundi pelagus & longinqua maria maioris lucri gratia traicientibus, ſolēt accidere, dum cum inuictis fluctibus atq; vndis, quæ tum inter ſe, tum cum ventis furentibus decertant, ipſi luſtantur, & tenebris obruti, ac procella iactati, propè desperata ſalute, naufragium expectant: ſi paruus ſtellæ ſalutaris ſplendor periclitantibus ipſis afluſerit, eius luce perſpecta reſpirant, animum quæ recipiunt, ac rectorem nauis ad gubernacula ſedentem hortantur, vt alacrius munere fungatur ſuo: ille verò ſublatis oculis, ſplendorem intuetur, eoque tanquam duce, procella imperum virat, & ad rectum curſum nauem dirigit: Eadem ferè in hoc vita pelago nauigantibus, & ad tutum futuri ſeculi portum ſtudioſè tendentibus, contingere conſueuerunt. Incredibili enim tentationum æſtu laborantibus, & dæmonum impetu atque inſidijs, tanquam denſiſſimis tenebris, circumſiſis, res à ſanctis viris geſta, oculis eorum propoſita, ſplendore ſuo tenebras diſcutiunt, diuinaque doctrina perturbationum imperum proſternentes, iucundiſſimā afferunt tranquillitatem: & preciſis mercibus onuſtos atque lætantes, ad opatam faciliſimè prouehunt hæreditatem. Alios igitur alijs ornatos virtutibus inuenies. Hic abſtinentiæ præſtat integritate. Ille temperantia ſplendet: & quomodò intemperantiæ dominatus ſuperetur, oſtendit. Alius vitam hanc docet eſſe contemnendam. Alius inanem gloriam negligendam declarat. At ſi viri ſanctiſſimi patris noſtri Theophanis res geſtas conſideraueris, tanquam in horto florido, virtutum omnium exempla perſpicias.

Has ego vt laudatione proſequerer, multorum precibus adductus, & eius auxilio fretus, prompto animo prouinciam ſuſcepi: non vt viro diuino & admirando gloriam conciliarem: (Quæ enim illi gloria ex oratione mea, quæ virtutibus eius longè eſt inferior, acquiri poteſt?) ſed contrà potiùs, vt rebus ab ipſo geſtis commemorandis, & orationem meam exornarem, & eas imitari ſtudentibus, adiumentū afferrem. Quanquam in ipſo ſtatim principio, antequàm in ipſum laudationis ſtadium ingrediâr, tâto me oneri imparem ſentio. Simul enim & patria, & genus, & natura præſtantior, & quæ magnitudine naturam ſuperat, virtus, ita concurrunt, vt vndè potiſſimum exordiar, dubitem. Patria enim tum laudationum legibus, tum cauſa ipſius armata, primas ſibi vindicat partes: oratque nos atque obteſtatur, nè proprijs ornamentis ſpolietur. Parentes autè hanc cubito oppoſito propellunt, educatione ac diſciplina ipſius gloriantes. Virtutes verò, glorioſa ceruice ſublata, propoſito eius ac poſſeſſione conſiſte, magna voce reliquis clamant, ſolum illius ſtudio atque animo ſpectari oportere. Cui victoria ſit adſcribenda, vos facile cernitis. Ego autem inter res, quæ ſe vinci non patiuntur, iudex conſtitutus quid faciâm? Parumper in prioribus immorabor, vt oſtendam, quæ nam ipſe creatoris amore inflammatus, contempſerit, & pro nihilo duxerit. Deindè me totum ad eius virtutes perpendendas conuertam.

Patria The-
ophanis.

Parentes.

Tulit virum hunc admirabilem illa patria, quæ imperij dignitate decorata, cateris omnibus tantum antecellit, quantum reginâ ſubditis præſtare par eſt. De qua me multa dicere volentem impedit, tum quòd nulla poſſunt oratione explicari, tum quòd omnibus, quaſcunque ſol adſpicit, terræ partes habitantibus ſunt cognita. Parentibus ortus eſt tali patria dignis, qui & diuitiarum copijs, & gloria militari, & virtutibus omnibus affluebant. Hos diligebant nò ſolum omnes illi, qui Deo ſunt chari, qui que virtutis ſtudio atque honeſtatis concilantur, aut qui paribus erant dignitatibus inſignes, licet peſſimo eſſent animo præditi, atque amicitiam proprijs vtilitatibus metirentur: ſed ipſi principes atque Imperatores virtutis eorum præſtantiam venerantes, eos in primis diligebant. Iſaacius & Theodota, ſi quid vobis etiam nomen eſt curæ, vocabantur. His ampliffimæ hæreditatis natus eſt hæres ille, qui nobis in præſentia laudandus eſt. Autumni tempore ex utero matris in lucem editus, eximia corporis pulchritudine, ſimilem animi